Európai Parlament
2024-2029

ELFOGADOTT SZÖVEGEK

P10_TA(2025)0247

Az uniós bővítési tárgyalások intézményi következményei

Az Európai Parlament 2025. október 22-i állásfoglalása az uniós bővítési tárgyalások intézményi következményeiről (2025/2041(INI))

Az Európai Parlament,

– tekintettel az Európai Unióról szóló szerződésre (EUSZ), különösen annak 31. cikke (3) bekezdésére, 48. és 49. cikkére,

– tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre, különösen annak 81. cikke (3) bekezdésére, 83. cikkére, 136. cikkére, 153. cikke (2) bekezdésére, 192. cikke (2) bekezdésére, 312. cikke (2) bekezdésére és 333. cikkére,

– tekintettel az Európai Tanács 2022. június 23–24-i, 2023. június 29–30-i, 2023. október 26–27-i, 2023. december 14–15-i és 2024. június 27-i következtetéseire,

– tekintettel az Európai Tanács 2023. október 6-i granadai nyilatkozatára,

– tekintettel a Tanács elnökségének az Európa jövőjéről szóló, 2024. június 10-i eredményjelentésére,

– tekintettel a bővítést megelőző reformokról és szakpolitikai felülvizsgálatokról szóló, 2024. március 23-i bizottsági közleményre (COM(2024)0146),

– tekintettel az Európai Unió működésének a Lisszaboni Szerződésben rejlő potenciál kiaknázása révén történő javításáról szóló, 2017. február 16-i állásfoglalására[1], valamint az uniós szerződésekben foglalt áthidaló klauzulák végrehajtásáról szóló, 2023. július 11-i állásfoglalására[2],

---

1 HL C 252., 2018.7.18., 215. o.
2 HL C, C/2024/3996, 2024.7.17., ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/3996/oj.

– tekintettel az Európa jövőjéről szóló konferencia végeredményéről szóló, 2022. május 9-i jelentésre, valamint az Európa jövőjéről szóló konferencia következtetéseinek nyomon követéséről szóló, 2022. május 4-i állásfoglalására[3],

– tekintettel a Szerződések felülvizsgálatára irányuló konvent létrehozására irányuló felhívásról szóló, 2022. június 9-i állásfoglalására[4], és az Európai Parlamentnek a Szerződések módosítására irányuló javaslatairól szóló, 2023. november 22-i állásfoglalására[5], amely magában foglalja többek között az EUSZ 48. cikkének aktiválását is, amelynek keretében felkéri az Európai Tanácsot, hogy állapodjon meg a Szerződések reformjára irányuló konvent összehívásáról,

– tekintettel „Az uniós integráció elmélyítéséről a jövőbeli bővítésre tekintettel” című, 2024. február 29-i állásfoglalására[6],

– tekintettel Mario Draghi „Az európai versenyképesség jövője” című, 2024. szeptember 9-i jelentésére, Enrico Letta „Jóval több mint piac” című, 2024. április 17-i jelentésére, valamint Sauli Niinistö „Együtt biztonságosabb – Európa polgári és katonai felkészültségének és cselekvési készségének megerősítése” című, 2024. október 30-i jelentésére,

– tekintettel eljárási szabályzata 55. cikkére,

– tekintettel az Alkotmányügyi Bizottság jelentésére (A10-0177/2025),

A. mivel az EU-hoz jelenleg csatlakozni kívánó 10 ország közül 9 rendelkezik tagjelölti státusszal, és közülük néhányan már hosszú évek óta rendelkeznek ilyen státusszal; mivel a tagjelölt országok a csatlakozási folyamat és a tárgyalások különböző szakaszaiban vannak; mivel Grúzia 2024. november 28-án egyoldalúan felfüggesztette az uniós csatlakozási tárgyalásokat;

B. mivel Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborúja és más jelenlegi geopolitikai kihívások, többek között a transzatlanti kapcsolatok aggasztó elmozdulása új geostratégiai jelentőséget és lendületet adott az uniós csatlakozási folyamatnak és Európa egyesítésének;

C. mivel az Európai Unióhoz való csatlakozásnak továbbra is érdemeken alapuló folyamatnak kell maradnia, amely annak értékelésén alapul, hogy az egyes kérelmezők teljesítik-e a koppenhágai kritériumokat és végrehajtják-e a szükséges reformokat – különösen az alapvető

---

3 HL C 465., 2022.12.6., 109. o.
4 HL C 493., 2022.12.27., 130. o.
5 HL C, C/2024/4216, 2024.7.24., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4216/oj.
6 HL C, C/2024/6746, 2024.11.26., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6746/oj.

kérdések, a demokrácia, a jogállamiság, az emberi jogok és a jó kormányzás elveinek tiszteletben tartása, valamint az EU közös kül- és biztonságpolitikájához való igazodás terén – annak biztosítása érdekében, hogy a bővítés erősítse, ne pedig gyengítse az Uniót és annak egységes piacát;

D. mivel a bővítés történelmi elkötelezettség, kulcsfontosságú uniós külpolitikai eszköz, stratégiai geopolitikai prioritás és az EU egyik legsikeresebb szakpolitikája, amely beruházást jelent az európai kontinens jövőjébe;

E. mivel a csatlakozásra váró országoknak eltökélten végre kell hajtaniuk a szükséges reformokat, valamint konkrét és visszafordíthatatlan előrelépést kell tenniük a bővítési folyamat alapvető elemeit illetően; mivel az Uniónak és a tagállamoknak pénzügyi és technikai segítségnyújtással kell támogatniuk a tagjelölt országokat e kritériumok teljesítése érdekében; mivel az uniós értékek és alapelvek tekintetében nem lehet kompromisszumot kötni;

F. mivel a kibővült EU nagyobb politikai, gazdasági és katonai erőre és befolyásra tehet szert a globális színtéren, és egyúttal megerősítené a közös demokratikus értékeket az uniós bővítési politika által érintett régióban; mivel a kibővített egységes piac az EU és a csatlakozásra váró országok számára egyaránt nagy jelentőséggel bír, mivel versenyképesebb gazdasági szereplővé és vonzó kereskedelmi partnerré teszi az EU-t; mivel ha nem történik előrelépés az EU bővítése terén, az aláásná az EU gazdasági és biztonsági érdekeit, és végső soron arra ösztönözheti az európai kontinens nem uniós országait, hogy gazdasági és politikai szempontból más blokkokhoz (pl. Oroszországhoz és Kínához) igazodjanak, potenciálisan rivális gazdasági térségeket hozva létre és csökkentve az EU globális gazdasági befolyását, ugyanakkor lehetőségeket teremtve arra, hogy az EU közvetlen szomszédságából tegyenek a destabilizációra irányuló erőfeszítéseket;

G. mivel az EU-hoz 2004-ben csatlakozott országokban – és az EU egészében – számos területen jelentős gazdasági növekedés és magasabb színvonal tapasztalható, ideértve az egy főre jutó GDP átlagosan 30 %-os növekedését is; mivel minden új tagállamban további átlagosan 12 %-os GDP-növekedés volt tapasztalható ahhoz a növekedési ütemhez képest, amely az EU-hoz való csatlakozás hiányában várható lett volna, és ez a növekedés a csatlakozásuktól számított öt éven belül érzékelhető volt; mivel az elmúlt 20 évben az EU gazdasága 27 %-kal nőtt; mivel azok az országok, amelyek a 2004-es bővítés idején már az EU tagjai voltak, szintén növekedést és jólétet tapasztaltak, ami egyértelműen rávilágít arra, hogy a piacok, az összeköttetések és a beruházások növekedése a bővítésnek köszönhető; mivel a bővítés jóvoltából minden régió gazdasági növekedést tapasztal, a legnagyobb viszonylagos gazdasági növekedést azonban a legszegényebb régiók tapasztalják;

H. mivel a Nyugat-Balkánon, Ukrajnában, Moldovában és Grúziában az egy főre jutó GDP továbbra is az EU GDP-jének 50 %-a körül vagy alatt van, ugyanakkor néhány tagjelölt ország az elmúlt években stabil gazdasági növekedést mutatott, ami érdemeken alapuló és előretekintő megközelítést tesz lehetővé; mivel az EU bővítésének tapasztalatai azt mutatják, hogy az EU-hoz és az EU egységes piacához való csatlakozás, valamint a strukturális alapokhoz való hozzáférés pozitív hatást gyakorol a gazdasági és társadalmi konvergenciára; mivel a tanulmányok azt mutatják, hogy 10 új tagállam csatlakozása 10 %-kal csökkentené az EU és az USA között az egy főre jutó GDP tekintetében fennálló különbséget; mivel többek között a munkaerőpiacokhoz, az ipari kapacitáshoz, a digitális technológiákhoz, különösen a mesterséges intelligenciához, valamint a kritikus fontosságú, ritkaföldfémeket tartalmazó ásványokhoz való kiterjesztett hozzáférés lehetővé tenné az EU számára, hogy a költségei csökkentése mellett felgyorsítsa a zöld, a digitális és az igazságos átállást, ugyanakkor stratégiailag autonómabbá váljon Oroszországtól, Kínától és más rendszerszintű versenytársaktól; mivel a jelentős bővítést erőteljes konvergenciával ötvöző forgatókönyvek 2035-re a becslések szerint akár 10 billió USD-ral is növelhetik az EU GDP-jét;

I. mivel az előcsatlakozási eszközök fontos szerepet töltenek be, mivel értékes tapasztalatokkal szolgálnak az egyes országok igényeihez igazított olyan korszerűsített támogatási eszközök kialakítása terén, mint például a PHARE (a közép- és kelet-európai országoknak nyújtott közösségi támogatási program), a SAPARD (előcsatlakozási mezőgazdasági eszköz) és az ISPA (Előcsatlakozási Strukturális Politikák Eszköze) esetében;

J. mivel egyes EU-n kívüli országokat különböző szintű politikai instabilitás jellemez, és mivel az uniós tagsággal kapcsolatos reformok ezen országokban történő végrehajtásának – amint azt a korábbi bővítések is mutatják – hozzá kell járulnia a stabilitásához és jogállamisághoz a régión belül; mivel az EU széles körű eszközökkel rendelkezik az alapvető értékek tiszteletben tartásának tagállamokon belüli érvényesítésére és az európai projekt egésze politikai stabilitásának megőrzésére; mivel ezeket az eszközöket még meg kell reformálni és meg kell erősíteni, különösen a jogállamisági mechanizmus következetes végrehajtása és az EUSZ 2. cikkében foglalt alapvető uniós értékek hatékony védelme, többek között a jelenlegi és a következő többéves pénzügyi keretre vonatkozó feltételek meghatározása révén;

K. mivel a Bizottságnak és a Parlamentnek figyelemfelkeltő kampányokat kell kidolgoznia a tagállamokban és a tagjelölt országokban annak érdekében, hogy a polgárok megfelelő tájékoztatást kapjanak a bővítés kínálta lehetőségekről, és a Bizottságnak és a Parlamentnek ezzel egyidejűleg fel kell lépnie az Oroszország és más országok által a bővítés nyilvánosság általi

támogatásának aláásására irányuló külföldi információmanipulációval és beavatkozással szemben;

L. mivel az EU intézményi keretét és különösen döntéshozatali folyamatát meg kell erősíteni és javítani kell, hogy megfeleljen a 27 tagállamból álló jelenlegi Európai Unió számára; mivel a bővítésre való felkészüléshez belső uniós reformokra van szükség, és mivel a bővítési folyamatot az EU integrációs képességének megőrzéséhez szükséges intézményi és döntéshozatali reformokkal párhuzamosan kell végrehajtania; mivel a jövőbeli bővítések kilátásai minden eddiginél nélkülözhetetlenebbé és sürgetőbbé teszik az uniós intézmények, szakpolitikák és döntéshozatali eljárások reformját;

M. mivel a korábbi bővítéseket gyakran az uniós kormányzás belső intézményi reformjai előzték meg vagy kísérték, és mivel ezek a bővítési folyamatok jellemzően erős ösztönzőnek bizonyultak a tagjelölt országok előrehaladásához, valamint gazdasági és demokratikus fejlődéséhez;

N. mivel a 2023. október 6-i granadai nyilatkozatában az Európai Tanács elismerte, hogy a tagjelölt országokon belüli reformtörekvések szükséges felgyorsítása mellett az EU-n belül ezzel párhuzamosan előkészítő munkára és reformokra van szükség;

O. mivel az Európai Tanács 2024. június 27-i következtetéseiben kidolgozta a belső reformokkal kapcsolatos jövőbeli munka ütemtervét; mivel az Európai Tanács elismeri, hogy az EU és az európai szuverenitás megerősítéséhez olyan reformokra van szükség, amelyek lehetővé teszik az EU számára, hogy teljesítse hosszú távú törekvéseit, megvalósítsa szakpolitikáit és prioritásait, és reagáljon az új geopolitikai realitásokra és kihívásokra;

P. mivel e következtetések szerint a belső reformoknak a bővítési folyamattal párhuzamosan kell haladniuk annak érdekében, hogy a szakpolitikák a jövőre nézve megfelelőek legyenek, finanszírozásuk megfelelő módon történjen, valamint hogy az uniós intézmények továbbra is hatékonyan működjenek és tevékenykedjenek; mivel az Európai Tanács felkérte a Bizottságot, hogy 2025-ben nyújtson be részletes szakpolitikai felülvizsgálatot, amely négy területre, mégpedig az értékekre és a jogállamiságra, a szakpolitikákra, a költségvetésre és a kormányzásra összpontosít;

Q. mivel a közelgő bővítés perspektívája hármas kihívásnak teszi ki az EU-t: a hatékony döntéshozatali eljárások biztosítása (a hatékonysággal kapcsolatos kihívás), a stratégiai célkitűzések megvalósításához szükséges erőforrások összegyűjtése (a hatalommal és az erőforrásokkal kapcsolatos kihívás), valamint tevékenységei demokratikus legitimitásának és elszámoltathatóságának megőrzése (a demokráciával kapcsolatos kihívás);

R. mivel az uniós intézményi keret bővítést megelőző reformja differenciált integrációs megoldások esetleges előrehaladását vonhatja maga után, amennyiben arra a Szerződések alapján lehetőség nyílik; mivel az EUSZ megerősített együttműködésről és állandó strukturált együttműködésről (PESCO) szóló 20., 42. és 46. cikke szerinti eljárások lehetővé teszik az arra hajlandó tagállamok számára, hogy elmélyítsék integrációjukat és fokozzák együttműködésüket az EU nem kizárólagos hatásköreinek keretében;

S. mivel az áthidaló klauzulákat azonnal fel lehetne használni konkrét szakpolitikai területeken az egyhangúsági követelményről a minősített többségi szavazásra való áttérésre; mivel az EUSZ megállapítja, hogy a közös uniós védelempolitika fokozatos kialakításának végső célja a közös védelem létrehozása az Európai Tanács egyhangú határozatával, amelynek összeegyeztethetőnek kell lennie a NATO-val;

T. mivel a Szerződések korlátozott rugalmassága miatt a Szerződés célzott módosításai révén kell mélyrehatóbb reformot előirányozni; mivel a Parlament az EUSZ 48. cikkének (2) bekezdésével összhangban elindította a Szerződés felülvizsgálatára irányuló eljárást, és javaslatokat nyújtott be a Tanácsnak a Szerződések módosítására;

A kibővült EU megreformálása elmaradásának költsége

1. úgy véli, hogy az EU és a tagjelölt országok mindig is politikai és geopolitikai eszközként használták a bővítést a demokrácia, a stabilitás, a biztonság és a jólét előmozdítására az egész kontinensen; úgy véli, hogy az EU bővítése hosszú távú geostratégiai beruházást jelent;

2. hangsúlyozza, hogy Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborúja és más geopolitikai kihívások rávilágítanak a bővítési folyamat előmozdításának sürgősségére; fenntartja, hogy a sikeres és fenntartható bővítéshez hosszú távú politikai jövőképre és merész döntésekre van szükség, amelyek célja a hatékony, erőteljes és demokratikus Európa előmozdítása;

3. megjegyzi, hogy a tapasztalatok azt mutatják, hogy minden új bővítési hullám új intézményi és politikai jellegű kihívásokat, valamint lehetőségeket rejt magában, amelyekkel az Unió hatékony működésének biztosítása és az intézményi patthelyzet megelőzése érdekében időben, lehetőleg még azelőtt kell foglalkozni, hogy a tagjelölt országok tagállammá válnának; rámutat, hogy az európai projekt történetének minden bővítését a szükséges belső intézményi reformok előzték meg vagy kísérték;

4. elismeri, hogy az egyhangúság célja annak biztosítása, hogy valamennyi tagállam jogos aggályait kezeljék; azonban úgy véli, hogy a kibővített EU esetében kifinomultabb koordinációra lesz szükség a

jelenlegi bővítési folyamat során felmerülő kihívások kezelése terén; hangsúlyozza, hogy fontos kezelni a Tanácson belüli egyhangúság okozta nehézségeket, beleértve az egyhangúságnak a bővítési folyamat közbenső lépéseit illető alkalmazását, ami lelassíthatja az új tagok uniós csatlakozását kétoldalú problémák miatt; emlékeztet arra, hogy az EUSZ 49. cikke lehetővé teszi a minősített többségi szavazásra való áttérést a Szerződés módosítása nélkül; tudomásul veszi az uniós költségvetés nehézkes és elavult struktúráját és irányítását, valamint a mezőgazdasági és kohéziós alapok elkülönítésének lehetséges újraelosztását; emlékeztet arra, hogy az EU bővítése lehetőséget kínál a kulcsfontosságú uniós szakpolitikák e tekintetben történő újrakalibrálására; támogatja az olyan kezdeményezéseket, amelyek célja a döntéshozatali folyamat hatékonyságának növelése, ami kulcsfontosságú az EU versenyképességének fokozásához;

5. megismétli azon álláspontját, hogy az Unió elmélyítésének, csatlakozási folyamatainak és Európa egyesítésének kéz a kézben kell haladnia; hangsúlyozza, hogy uniós intézményi és pénzügyi reformokra van szükség a jelenlegi bővítési folyamat kihívásainak kezeléséhez, valamint annak biztosításához, hogy az EU képes legyen befogadni az új tagokat és előmozdítani sikeres integrációjukat anélkül, hogy destabilizálná a többi tagállam gazdaságát vagy súlyosbítaná a társadalmi feszültségeket;

6. elismeri, hogy az ad hoc megoldások ideiglenes megoldásként szolgálhatnak, de nélkülözik a kiszámíthatóságot, a demokratikus átláthatóságot és elszámoltathatóságot, valamint a hosszú távú fenntarthatóságot, amelyet csak a strukturális reformok eredményezhetnek;

A bővítést megelőző intézményi reformok célkitűzései: hatékonyság, hatáskör és demokrácia

7. szilárd meggyőződése, hogy az uniós intézményi reformoknak – az elfogadásukra vonatkozó döntéshozatali eljárástól függetlenül – növelniük kell az EU azon képességét, hogy hatékonyan és időben cselekedjen; rámutat arra, hogy az uniós intézményi keret bővítést megelőző reformjának meg kell felelnie az EU hatékonyságának javítására, az EU globális színtéren gyakorolt befolyásának növelésére, valamint az EU demokratikusabbá, legitimebbé és elszámoltathatóbbá tételére irányuló célkitűzéseknek;

A hatékonyság problémája

8. hangsúlyozza, hogy a kibővített EU hatékonyságának javítása érdekében ki kell igazítani az uniós intézmények összetételét, valamint javítani kell hatékonyságukat és működésüket; javasolja, hogy a bővítési folyamatot támogassa a tagjelölt országok korai és szoros bevonása az uniós intézmények működésébe, például

megfigyelői státusz révén; megjegyzi, hogy ezt a 2004-es bővítéshez hasonló módon sikeresen el lehetne érni; e fokozatos integráció pozitív példájaként említi a Bizottság arra irányuló erőfeszítéseit, hogy bevonja a tagjelölt országokat a biztonság- és védelempolitikai kérdésekbe, különösen azáltal, hogy az EU védelmének jövőjéről szóló fehér könyvben és a belső biztonsági stratégiában is hivatkozik rájuk;

9. megjegyzi, hogy a bővítést megelőző intézményi reformoknak foglalkozniuk kell a bővítésnek a Parlament összetételére gyakorolt hatásaival; hangsúlyozza, hogy a megfelelő demokratikus reprezentativitás biztosítása mellett a Parlamentnek működőképes méretűnek kell maradnia; hangsúlyozza, hogy prioritásként kell kezelni a tisztességes, átlátható és tartós demográfiai és földrajzi képviseletet biztosítani képes állandó képviselői helyek elosztására szolgáló mechanizmus meghatározására irányuló belső és intézményközi munkát, tiszteletben tartva a csökkenő arányosság elvét; emlékeztet azon álláspontjára, miszerint a Parlament összetételét a Tanácsban alkalmazott szavazási rendszerrel együtt kell mérlegelni;

10. megjegyzi, hogy a Bizottság összetételének figyelembe kell vennie a bővítést; e tekintetben emlékeztet a Lisszaboni Szerződésben biztosított rugalmasságra; kiemeli, hogy a biztosi testület létszámának esetleges csökkentése esetén, amint azt az EUSZ 17. cikkének (5) bekezdése előírja, továbbra is biztosítani kell a Bizottság földrajzi, demográfiai és nemi szempontból kiegyensúlyozott összetételét;

11. elismeri, hogy a bővítésre tekintettel fontolóra kell venni a Tanács működésének és döntéshozatali folyamatának felülvizsgálatát; megjegyzi, hogy a minősített többséget újra kell definiálni a nagyobb és kisebb országok közötti egyensúly javítása, valamint a legfontosabb és politikailag kényes döntések esetében a magasabb küszöbértékek megtartása érdekében; e tekintetben emlékeztet az Európai Parlamentnek a Szerződések módosítására irányuló javaslatairól, különösen a Tanácson belüli szavazattöbbségről szóló, 2023. november 22-i állásfoglalására; a bővítéssel összefüggésben a Tanács döntéshozatali folyamatának lehető legnagyobb átláthatóságát és integritását szorgalmazza;

12. javasolja, hogy erősítsék meg és reformálják meg az EUSZ 7. cikkében foglalt eljárást: szüntessék meg az egyhangúság követelményét az Európai Tanács döntéseinek tekintetében, vezessenek be egyértelmű időkeretet, és utalják az Európai Unió Bírósága hatáskörébe a jogsértések elbírálását;

A hatáskörrel és az erőforrásokkal kapcsolatos kihívás

13. megismétli a többéves pénzügyi keret irányításának felülvizsgálatára irányuló felhívását, nevezetesen azáltal, hogy teljes körű társjogalkotói hatásköröket alkalmaznak az uniós költségvetés kiadási oldala tekintetében, beleértve a többéves pénzügyi keret elfogadását is;

14. meggyőződése, hogy bővítés esetén a jelenlegi kötelező felülvizsgálati záradékot a következő többéves pénzügyi keretben is fenn kell tartani, és hogy ez nem érintheti a nemzeti keretösszegeket; hangsúlyozza, hogy a következő többéves pénzügyi keretnek megfelelő átmeneti és fokozatos bevezető intézkedéseket kell foganatosítania az olyan kulcsfontosságú kiadási területeken, mint a kohézió és a mezőgazdaság, a különböző ágazatokra gyakorolt hatások gondos értékelése alapján;

15. úgy véli, hogy a következő többéves pénzügyi keret döntő jelentőséggel bír az EU bővítésre, illetve a tagjelölt országok csatlakozásra való felkészítése szempontjából;

16. emlékeztet „Az Unió megújított hosszú távú költségvetése egy változó világban” című, 2025. május 7-i parlamenti állásfoglalásban[7] kifejtett álláspontjára, amely szerint az EU hosszú távú költségvetésének el kell mozdulnia a történelmileg korlátozó, az összesített bruttó nemzeti jövedelem 1 %-ában meghatározott szinttől; hangsúlyozza, hogy a Draghi- és a Letta-jelentés rámutatott, hogy jelentős saját többletforrásokra van szükség ahhoz, hogy az EU versenyképesebbé váljon, megvalósítsa az igazságos és a zöld átállást, valamint 2030-ra képes legyen önállóan megvédeni magát az orosz agresszióval szemben;

17. hangsúlyozza, hogy a 2027 utáni következő többéves pénzügyi keretnek és a hatékonyabb költségvetésnek, köztük az új saját források csomagjának lehetővé kell tennie az EU számára, hogy a jelenlegi szakpolitikák, programok és prioritások megőrzése mellett határozottan elmozduljon a bővítés irányába;

A demokráciával kapcsolatos kihívás

18. hangsúlyozza, hogy meg kell erősíteni az uniós politikák demokratikus legitimitását az Európai Parlament – az uniós polgárokat képviselő egyetlen közvetlenül választott intézmény – döntéshozatali és ellenőrzési jogainak, többek között erős vizsgálati jogának megerősítése révén;

19. hangsúlyozza, hogy az uniós csatlakozásra váró országok parlamentjei kulcsszerepet játszanak az uniós csatlakozási folyamatban, különösen a csatlakozással összefüggő jogszabályok elfogadásában, és e tekintetben kiemeli az uniós csatlakozással kapcsolatos parlamenti együttműködés és konszenzusteremtés

---

[7] Elfogadott szövegek, P10_TA(2025)0090.

fontosságát; megismétli, hogy az Európai Parlament kész politikai és technikai erőforrásait felhasználva – többek között demokráciatámogatási tevékenységek révén – segíteni a csatlakozásra váró országok parlamentjeit az Unióval kapcsolatos reformprogramok előmozdításában; üdvözli a számos tagjelölt országban – többek között közvetítési tevékenységek és a Jean Monnet párbeszéd folyamata révén – elért eredményeket;

20. hangsúlyozza, hogy az uniós döntéshozatali folyamat reformjához a Parlament felhatalmazására van szükség, a Tanáccsal egyenrangúvá téve; ismételten felhív arra, hogy a Parlament kapja meg a teljes jogalkotási kezdeményezési jogot, azaz az uniós jogszabályok bevezetésének, módosításának és hatályon kívül helyezésének jogát; meggyőződése, hogy az általános és közvetlen kezdeményezési jog még jobban megerősítené az EU demokratikus legitimitását, és biztosítaná az uniós polgárok önrendelkezését;

21. elismeri, hogy a Parlament közvetlen kezdeményezési jogai távolról sem elegendők ahhoz, hogy képviselje az uniós polgárokat, a civil társadalmat és a szociális partnereket az európai intézményeken belül, ami gyakorlatilag monopóliumot hagy a Bizottság számára a jogalkotási kezdeményezések tekintetében;

22. hangsúlyozza, hogy a Lisszaboni Szerződés eleve közvetlen kezdeményezési joggal ruházza fel a Parlamentet, elismerve önszerveződési hatáskörét, ellenőrzési funkcióját és – egyetlen közvetlenül választott uniós intézményként – demokratikus legitimitását;

23. alapvető fontosságúnak tartja a Parlament átláthatóságának és demokratikus elszámoltathatóságának javítását a választások európai dimenziójának megerősítése és az egész EU-ban egységes választási szabályok megállapítása révén; kéri, hogy az utolsó tagállam is ratifikálja a 2018/994 tanácsi határozatot[8]; felszólítja a Tanácsot, hogy dolgozzon a Parlament 2022. május 3-i álláspontjában[9] előterjesztett javaslatokon; megismétli a Parlamenthez és a Tanácshoz intézett felhívását, hogy tegyenek előrelépést az európai

---

8 A Tanács (EU, Euratom) 2018/994 határozata (2018. július 13.) az 1976. szeptember 20-i 76/787/ESZAK, EGK, Euratom határozathoz csatolt, az Európai Parlament tagjainak közvetlen és általános választójog alapján történő választásáról szóló okmány módosításáról (HL L 178., 2018.7.16., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2018/994/oj).

9 Az Európai Parlament 2022. május 3-i jogalkotási állásfoglalása az Európai Parlament tagjainak közvetlen és általános választójog alapján történő választásáról, a 76/787/ESZAK, EGK, Euratom tanácsi határozat és az e határozathoz csatolt, az Európai Parlament tagjainak közvetlen és általános választójog alapján történő választásáról szóló okmány hatályon kívül helyezéséről szóló tanácsi rendeletre irányuló javaslatról (HL C 465., 2022.12.6., 171. o.).

parlamenti képviselői helyek elosztására vonatkozó állandó mechanizmus bevezetéséről szóló vitákban;

A bővítést megelőző intézményi reformok végrehajtásának módjai

24. úgy véli, hogy a bővítést megelőző intézményi reformok fenti célkitűzései különböző eszközökkel valósíthatók meg, többek között a jelenlegi Szerződések által biztosított rugalmassági mechanizmusok aktiválásával, valamint a Szerződés egy vagy több célzott módosításával;

25. emlékeztet arra, hogy a jelenlegi uniós jogi keret már több rugalmassági eszközt is lehetővé tesz, ideértve például az áthidaló klauzulákat, a megerősített együttműködést, a konstruktív tartózkodást, az állandó strukturált együttműködést (PESCO) és a kívülmaradási mechanizmusokat, ahogy azt az Unió egyik legnagyobb vívmányának számító schengeni térség és a közös valuta tapasztalatai mutatják; emlékeztet arra, hogy a csatlakozási eljárások keretében egyes szakpolitikai területek tekintetében tárgyalásokat lehetne folytatni a fokozatos bevezetési megoldásokról, az átmeneti eltérésekről és az átmeneti időszakokról;

26. megismétli azon álláspontját, hogy a differenciált integrációt mindig a Szerződés keretrendszerén belül kell megvalósítani, fenntartva az uniós intézmények egységét, és hogy az nem vezethet párhuzamos intézményi megoldásokhoz, amelyek közvetve ellentétesek az uniós jog szellemével és alapvető elveivel, hanem ehelyett adott esetben lehetővé kell tenniük meghatározott szervek létrehozását, az uniós intézmények hatásköreinek és szerepének sérelme nélkül;

27. kiemeli, hogy a jelenlegi Szerződések által biztosított rugalmassági mechanizmusok révén további előrelépés érhető el az európai védelmi unió irányába, anélkül, hogy a Szerződések tekintetében átfogó reformfolyamatra lenne szükség; hangsúlyozza, hogy az állandó európai védelmi unió létrehozásához végső soron a 42. cikk (2) bekezdésével összhangban egyhangú döntésre lesz szükség;

28. hangsúlyozza, hogy a védelem területén a PESCO (az EUSZ korábbi 46. cikke) lehetővé teszi a tagállamok egy csoportja számára, hogy előrelépjen az európai védelmi rendszer létrehozása felé; megjegyzi, hogy annak ellenére, hogy a PESCO-t eddig főként ipari védelmi projektekre használták, szélesebb körben lehetővé teszi az arra hajlandó tagállamok számára, hogy késedelem nélkül intézményesítsék a közös védelmet, még az Európai Tanácson belüli egyhangúság hiányában is;

29. hangsúlyozza, hogy a Szerződés meglévő rendelkezéseinek megfelelően egy minősített többséggel hozott határozat lehetővé tenné az EUSZ 42. cikkének (6) bekezdése és a 10. jegyzőkönyv 1. cikkének b) pontja szerinti európai védelmi rendszer létrehozását, ugyanakkor nyitva hagyná a lehetőséget a többi tagállam számára,

hogy egy későbbi szakaszban csatlakozzanak, amint az a gazdasági és monetáris unió esetében történt; e tekintetben felhívja a Bizottságot és az arra hajlandó tagállamokat, hogy e célból haladéktalanul aktiválják a PESCO-ra vonatkozó rendelkezéseket;

30. kéri a Bizottságot és a Tanácsot, hogy egyértelműen közöljék a szakpolitikai felülvizsgálatok megállapításait, és a Parlamenttel együttműködve dolgozzanak ki reális, szakaszos ütemtervet a szükséges intézményi reformoknak a bővítési folyamattal összefüggésben való végrehajtására;

°

° °

31. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt a határozatot a Tanácsnak és a Bizottságnak.